

EMNİYET TEŞKİLATI SENDİKASI
Genel Sekreterlik

Sayı : ETS.06.MS.516.06-2025/148
Konu: Kılık Kıyafet Uygulaması

28.02.2025

TOKAT İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜNE
Polisevi Şube Müdürlüğü

Emniyet Teşkilatı Sendikası tamamı Emniyet Teşkilatı'nda görev yapan emniyet mensuplarınca kurulan ve yönetilen, üyelerinin tümü Emniyet Genel Müdürlüğü merkez ve taşra kadrolarında görev yapan personelden oluşan Türk Polis Teşkilatı'nın tek sendikasıdır.

Emniyet Teşkilatı Sendikası olarak tarafımıza gelen başvurulardan Emniyet Genel Müdürlüğünce ve İl Emniyet Müdürlüklerince himayelerinde çalışan tüm personeli kapsayacak şekilde 'Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliği' hükümleri doğrultusunda prensip emir ve talimatlar yayımlandığı, yayımlanan bu talimatların Emniyet Hizmetleri, Genel İdare Hizmetleri ve Yardımcı Hizmet Sınıfı personeli ayırt etmeksizin tüm personele tebliğ edilmesi konusunda ısrarcı tutum sergilendiği, bu talimatlara uyulmaması durumunda yaptırımların olacağı anlaşılmaktadır.

Öncelikle 'Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliği' **Kapsam başlıklı 2. Maddesinde**, Yönetmeliğin 'emniyet hizmetleri sınıfında görev yapan her rütbedeki personelin..... ilişkin hususları kapsar.' hükmü açık ve net olmasına rağmen bu tebliğin Genel İdare Hizmetleri ve Yardımcı Hizmet Sınıfı personeli de dahil edilerek uygulanmaya çalışılması üzerine konu ile alakalı işbu yazıyı yazmamız hasıl olmuştur.

Anayasa Mahkemesinin 'Eşitlik' ilkesi ile ilgili yerleşik tanımına göre; 'Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemler değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır.' denilmektedir.

Anayasa Mahkemesi tarafından yapılan 'Eşitlik' tanımına aykırı olarak Emniyet Genel Müdürlüğü ve İl Emniyet Müdürlüklerinde istihdam edilen Genel İdare Hizmetleri Sınıfı ve Yardımcı Hizmet Sınıfı personel, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personelle aynı hak, yetki, sorumluluk ve kanunlara tabi olmasına rağmen, amirleri tarafından diğer kurumlarda yapılan uygulamaların aksine kılık, kıyafet ve sakal konusunda farklı muameleye maruz bırakılmakta, yargı kararlarına rağmen yapılan yanlış uygulamalardan dolayı açılan disiplin

soruşturmaları neticesinde disiplin cezası almaktadırlar. Personelin almış olduğu disiplin cezaları mahkemeler tarafından iptal edilmekte, ödenen mahkeme harçları ve avukat ücretlerinden dolayı kamu zararı oluşmaktadır.

Şöyle ki; Danıştay 12. Dairesince Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmeliğin 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde (erkek personel için) yer alan "**Her gün sakal tıraşı olunur ve sakal bırakılmaz.**" ibaresinin iptaline dair karar verilerek, kamu kurumlarında erkek memurların sakal kesme zorunluluğunu ortadan kaldırılmıştır. Kamuda erkek memurlara sakal bırakma serbestliğine ilişkin, Danıştay 12. Dairesinin 20.04.2022 tarihli ve 2021/7000 esas, 2022/2247 karar nolu kararı ise, **Cumhurbaşkanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğüne hazırlanan Mevzuat Bilgi Sistemi'ne işlenmiştir.**

Emniyet Teşkilatı Sendikası Merkez Yönetim Kurulu 31/10/2022 tarihinde toplanarak, kamu görevlilerine yönelik kısıtlama ve yasakların kaldırılması için; Kamu görevlilerinin kılık kıyafetlerine dair yönetmeliğin 5. maddesinde hâlâ hükmünü sürdüren çağdışı sınırlama ve çalışanları tek tipleştirme çabasına son verilmesi hususunda gerekli düzenlemelerin yapılması amacıyla "Sendikal Eylem Kapsamında" genel ahlaki kurallara uygun ve milletimizin değerleriyle örtüşecek şekilde, mesleğin gerektirdiği beceri ve çalışmaları yaparken rahat hareket edebilmeleri için tüm üyelerimizin 31/10/2022 tarihinden itibaren bu çağdışı yönetmelikteki kısıtlamalara uymaksızın kamu hizmeti sunmasına yönelik olarak "Serbest Kılık Kıyafetle" işyerlerine gitmeleri ve görevlerini bu şekilde ifa etmeleri, kamu hizmeti sırasında giyecekleri kılık kıyafet ve saç sakal serbestliği konusunda karar almıştır. Alınan bu karar, idare nezdinde farkındalık yaratma ve kamuoyu oluşturarak hukuki sonuç elde etme girişimidir.

Bu kapsamda, Emniyet Teşkilatı Sendikası Merkez Yönetim Kurulunun almış olduğu karar doğrultusunda üyelerimiz işyerlerine 'Serbest Kılık Kıyafetle' gitmektedirler. Bu eylemlere katılan personele, kılık kıyafet konusunda tebliğ yapmak suretiyle disiplin soruşturması açılacağını bildirmek, personele tutanak tutmak, sendikaya üye personelin meşru eylemlere katılmasını engeller nitelikte olduğundan, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11. ve Anayasanın 51. Maddesi ile güvence altına alınan sendika hakkının ihlali anlamına gelmektedir. Nitekim, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İkinci Dairesinin 27/09/2011 tarihli Şişman ve Diğerleri/Türkiye kararında, "*AIHM, demokratik bir toplumda dernek kurma özgürlüğünün saygın bir yeri olduğuna dikkat çekerek, birey bu özgürlükten yararlanamaz, kendisine seçim veya eylem hakkı tanınmaz ise, sunulan bu hakların gerçekte var olamayacağı gibi hiçbir yararının da bulunamayacağını kaydetmektedir. (...) Zira mevcut başvuruda uygulanan disiplin müeyyidesi asgari düzeyde de olsa sendika üyelerinin faaliyetlerini özgürce gerçekleştirmeleri önünde caydırıcı bir etkiye sahiptir. (...) Bu nedenlerden dolayı AIHM, başvuranlara verilen uyarıların "demokratik bir toplum için gereklilik" oluşturmadığı sonucuna varmaktadır.*" gerekçesiyle, AIHS'nin 11. Maddesinin ihlal edildiğine karar verilmiştir. Yine, İstanbul 10. İdare Mahkemesi, AIHS 11. Maddesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları, Anayasanın 51. Maddesi ve 4688 sayılı kanuna atıfta bulunarak vermiş olduğu iptal kararında;

'Olayda, dosyadaki bilgi ve belgelerin bir arada değerlendirilmesinden, davacının 06.08.2019-19.09.2019 tarihlerinde Kılık Kıyafet Yönetmeliği'ne aykırı olarak işyerine gelmesinin tutanakla tespit edildiği, 27.09.2019 tarihinde alınan ifadesinde de, davacının üyesi olduğu sendikanın almış olduğu karar gereğince işyerine sakal tıraşı olmadan ve kravatsız olarak geldiğini kabul ettiği, davacının üyesi olduğu Ulaştırma Çalışanları Memur Sendikası'nın "Serbest Kıyafet Eylemi" kapsamında 05.09.2018 tarihinde "kılık kıyafet serbestisi hedefiyle sivil itaatsizlik" eylemi yapılmasına karar verildiği; davacının üyesi

bulunduğu sendikanın aldığı karar uyarınca gerçekleşen kılık ve kıyafet hükümlerine aykırı davranma eyleminin, sendikal faaliyet kapsamında bir fiil olarak kabul edilmesi gerektiği anlaşıldığından, dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.’ şeklinde hüküm kurarak ‘Serbest Kıyafet Eylemi’nin ‘Sendikal Faaliyet’ kapsamında olduğunu kabul etmiştir.

Anayasanın “Mahkemelerin bağımsızlığı” başlıklı 138. maddesinin dördüncü fıkrasına göre; *“Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.”* denilmektedir.

Normlar hiyerarşinin en tepesinde bulunan Anayasanın yukarıda yer verdiğimiz hükmü adli ve idari yargı ayırımı olmaksızın, Anayasa 9. maddesi gereğince Türk Milleti adına yargı yetkisini kullanmakla görevlendirilmiş bağımsız ve tarafsız mahkemelerin tüm kararlarının hiçbir şekilde yasama, yürütme organları ile idare tarafından değiştirilemeyeceğini, yerine getirilmesinin geciktirilemeyeceğini ve yasama, yürütme organları ile idarenin tüm mahkeme kararlarına uymak zorunda olduğunu düzenlemiştir.

İdari yargı tarafından verilen kararlara idarenin uymak zorunda olduğu ve idarenin kararların gereğini gecikmeksizin yerine getirmekle yükümlü olduğu, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun **“Kararların sonuçları”** başlıklı 28. maddesinde düzenlenmiştir.

İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 28. Maddesi; idari yargı teşkilatına bağlı mahkemelerin esasa veya yürütmenin durdurulmasına ilişkin verdiği kararların, idare tarafından geciktirilmeksizin yerine getirilmesi gerektiğini ve buna ilişkin sürenin, kararın ilgili idareye tebliğinden itibaren 30 günü geçemeyeceğini belirtmiştir. İdari yargı kararlarının yerine getirilmesi için idareye tanınan 30 günlük süre bir hak değildir. İdari yargı kararlarının uygulanmasında “derhal uygulama” ilkesi söz konusu olduğundan, idari yargı kararları maddi ve hukuki şartlar el verdiği takdirde hemen uygulanmalıdır.

İYUK m.28’in 3. ve 4. fıkralarında ise; idari yargı kararlarının yerine getirilmemesi durumunda, idare aleyhine maddi ve manevi tazminat davası açılabilceği, kararın gerekliliklerini yerine getirmeyen kamu görevlisi olsa dahi, davanın kamu görevlisine karşı değil, idare aleyhine açılması gerektiği ifade edilmektedir.

Ayrıca Anayasanın **“Cumhuriyetin nitelikleri”** başlıklı 2. maddesine göre; Türkiye Cumhuriyeti bir *“hukuk devleti”* olarak nitelendirilmiştir. Anayasa Mahkemesi’ne göre hukuk devleti; *“eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir”*. Hukuk devleti olmanın bir sonucu olarak, Anayasanın 125. maddesinin 1. fıkrasında yer alan; *“İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.”* hükmüyle İdare tarafından yapılan eylem ve işlemlere karşı bireylerin yargı yoluna gitmesine imkân tanınmıştır.

Danıştay 12. Dairesi; 13.02.2018 tarihli, 2016/924 E. ve 2018/633 K. sayılı kararında yer verdiği; *“Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti’nin bir hukuk devleti olduğu belirtilmekte, aynı Anayasanın 125. maddesinin birinci fıkrasında da, ‘idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır’ denilmektedir. İdarenin yargı kararlarına uyması ve bu kararların gereklerine göre işlem ya da eylemde bulunmak zorunda olması aynı zamanda ‘hukuk devleti’ ilkesinin de bir gereğidir.*

Anayasanın 2. maddesinde yer alan bu ilke karşısında idarenin mahkeme kararlarını aynen ve gecikmeksizin uygulamaktan başka bir seçeneği bulunmamaktadır.” ifadesiyle bu hususa vurgu yapmıştır.

Hukuk devletinde kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin sağlanması ve korunması esas olduğundan, kişilere etkili hak arama imkanı sağlayan güvencelerinde tanındığı ortadadır.

Tüm bu hususlar doğrultusunda, Yüksek Mahkeme kararlarına uymanın seçenek değil **zorunluluk olduğu**, uyulmaması veya uyulmasında gecikme gösterilmesi ve gereği gibi yerine getirilmemesi durumunda da **‘hizmet kusuru’** oluşacağı ve bu kusur hukuki sorumluluk doğuracağından idareye karşı tazminat davası açma imkanı sağladığı;

Bununla birlikte yargı kararlarına uyma görevinin bütün kamu görevlilerine yüklenen özel bir görev olduğu, bu sebeple ilgili memurun görevini yerine getirmemesi veya getirilmesinde ihmal göstermesi hukuki sorumlulukla beraber cezai sorumluluk da doğuracağından, bu kapsamda ilgili kişilerin **5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 257. Maddesi ve devamında düzenlenen ‘görevi kötüye kullanma suçu’**ndan sorumlu olduğu, yine AİHM ve İdari Yargı kararları kapsamında Sendikamızın almış olduğu **‘Serbest Kılık Kıyafet’** eylem kararının **‘Sendikal Faaliyet’** olarak kabul edildiği, bu doğrultuda sendikamızın almış olduğu karar uyarınca eylemde bulunan personele disiplin soruşturması açılması halinde **5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 118/1. Maddesinde düzenlenen ‘Sendikal Hakların Kullanılmasının Engellenmesi Suçu’**ndan da sorumlu olunacağı, yaptığımız açıklamalar kapsamında görevini gereği gibi yerine getirmeyen kamu görevlileri hakkında da suç duyurusunda bulunma hakkımızı saklı tuttuğumuzu belirtmek isteriz.

Yukarıda izah edilen gerekçelere bağlı olarak taleplerimizin yerine getirilmesi ve 4688 sayılı Kanunun 19/f maddesi uyarınca keyfiyetin Sendikamızın **info@emniyet.org.tr** adlı e-posta adresine bildirilmesi,

Önemle arz ve talep olunur.

Mustafa Z. ÖZKAN
Genel Sekreter

İsmail OKUMUŞ
Genel Başkan